

DE HALVE CENT

JEUGDHERINNERING

Heen, niet uit mijn „rijpende jeugd,” gesteld al dat dit proces ook bij mij eens heeft plaats gehad. Het is uit mijn zeer *prille* jeugd.

Ik kan nog niet ten volle vier jaar zijn geweest, want mijn verjaardag valt in den winter en toen ik dézen middag met een paar schoolmeisjes even wandelen ging, wóei het en stoven de bladeren naar allen kant. En tegen dat ik vijf werd, zàt ik op school, in een soort „bewaarklas,” in school-argot die van de „kleine kleintjes” genoemd.... och, 't ging destijds zoo huiselijk en zoo makkelijk vaak op schoolgebied toe.

Ik weet dit alles nog héél goed.

Herinnering is een wonderlijke zaak.

Zoo is 't mij allermoeilijkst om „gelaten” te onthouden, maar *feiten*, die ik heb doorlééfd of gelezen, wriemelen in massa bij me rond.

Het was dan kort voor mijn vierden verjaardag.

Volgens de overlevering was ik een druk en soms ook wel lastig kereltje, dat men gedurig naloopen moest.

Als nu mijn moeder 't druk had, —

Het was najaar; „uithaal” allicht.

Zoo gebeurde het niet zelden, dat mijn vader, die „bovenmeester” was, zeide: „Ik zal hem van morgen maar meenemen!” Wat een feest voor me was en 't mocht gelukkig heeten, dat ik in 't minst niet op de gedachte kwam, hoe feitelijk mijn reputatie van lastigheid mij dit buitenkansje bezorgde.

En morgen of middag op school!

Dat beteekende: op 'n hoekje van de bank boekjes en prenten kijken, steeds wat nieuws; op een groote lei mogen knoeien met een grift of een stuk krijt, naar welgevallen; 't zure gezicht bestudeeren van een, die werd opgeteekend om school te blijven; stiekum 'n stukje „lekkers” toegestopt krijgen door 'n goedig meisken met niet volmaakt steriele vingers opgediept uit de onderholten van een grooten, zwarten „zak” als ze destijds om 't middel geknoot, droegen.

Het beteekende 'n paar uren van allerlei variatie.

En 't hoogtepunt, 's morgens, was koffietijd.

Men wete n.l., dat school en huisgezin — dat van den „meester” wel te verstaan — hier op het allerinnigst verbonden waren; ze stonden onder één dak.

Een gang scheidde school en woning.

In vaders schoollokaal was een deur; waarmee hij uit school, de gang dwars over in de huiskamer kwam en in deze, zoowel als in 't lokaal, waren corresponderende kijkraampjes, zoodat vader in zijn kamer eenig gezicht hebben kon op de klas.

Voor 't kamer-raam hing een gordijn.

Schoof moeder dat wat weg, zoo wilde dit zeggen: De koffie staat klaar! En vader ging voor een paar minuten even de klas uit voor 'n „slippertje.”

Natuurlijk ging ik dan mee.

Ik heb immers al gezegd, dat in dien tijd de dingen soms zoo huiselijk konden toegaan!

Aldus was nu ook de gang der gebeurtenissen op dien bewusten morgen.

Met vader ging ik te koffiedrinken.

Vader zàt even in z'n stoel.

Ik kon me net met m'n armen op tafel steunen en wachtte op mijn kroes melk.

Vóór mij lag 'n glimmende halve cent.

Opgeraapt, met vegen, op den vloer? Teruggekregen van een boodschap? Ik weet het niet.

„Hè, moe! mag ik die?”

„Nu, jongen.... 'n halve cent is óók geld!”

De begeerte in mij groeide.

„Hè, toe nou, moe! voor één keertje maar!”

Moeders toen werd even strèng.

„Ik heb néén gezegd!” En zachter voegde ze er even later aan toe: „Als je uit school komt, heb ik een lek-keren appel voor je!”

Maar ach! ik versmaadde in mijn hart den appel; dien had ik al zoo vaak gehad; ik wou den halven cent.

De begeerte in mij werd àl sterker.

Moeder praatte druk en zag 't niet.

En toen nàm ik den halven cent, en toen vader opstond om zijn werk te hervatten, speelde ik 't werkelijk klaar om als altijd „dag, moe!” te zeggen....

Eer de dag één kwartier verder was, stak 't kleine dag-meisje d'r gezicht om den hoek van de deur: as-dat de juffrouw zei, dat ik dadelijk thuis komen moest.

't Was de zwaarste gang van mijn korte jongensleven.

Mijn gelaat teekende den schuldige.

„Waar heb jij dien halven cent gelaten?” vroeg moeder.

Ik kon nog niet zonde op zonde stapelen.

Bevende haalde ik 'm voor den dag.

„Dus jij hebt gestólen!” riep moeder. Ik schròk, — niet van 't woord „stelen,” dat ik nog maar half begreep, maar van moeders stèm, — net of ze o, zóó'n pijn had.... en dat had ik gedaan....

Was het dan zóó erg, wat ik gedaan had?

„En je bent ongehoorzaam geweest!” liet moeder er harder op volgen.... „ga maar in je stoeltje zitten! Het is èrg; dàt had ik van m'n jongen niet gedacht!”

Ik ging naar 't stoeltje in den kamerhoek.

Terluiks streek ik met mijn hand langs m'n broeksken en had meelijden met mezelf, want als vader thuiskwam.... 't verwonderde me, dat moeder zelf niet met een paar ferme klappen „kort recht” oefende....

Hadde ze 't maar gedáán!

Dan was de zaak weer *uit* geweest.

Nu zat ik daar in m'n stoeltje en moeder zei niets en moeder liet me niets voor d'r doen en moeder keek net of ik louter lucht was. Het was náar en ik verlàngde in 't eind naar twaalf uur en naar vaders verlossend pak slaag.

Twaalf uur bracht géén verlossing.

Vader was blijkbaar ingelicht; zei niets, zag zeer bedrukt, las zijn krant en zuchtte. Toen ik smeekend naar hem opkeek, zei hij met bewogen stem: „Ja, jongen! je hebt kwáád gedaan en vader en moeder zijn èrg bedroefd!”

Zoo ging het dien dag voort.

Ik mocht wat wandelen met de groote meisjes; ik kreeg wat speelgoed bij mijn stoeltje, maar had er reuk noch smaak aan, — *vader en moeder verborgen hun aangezicht voor mij*, dàt was het! al kon ik van die *uitdrukking* nog geen woord begrijpen: ik vóélde er den zin van.

Zoo werd het langzaam-aan bedtijd.

Maar toen kòn ik 't niet meer uithouden! Dàt was veel, véél erger dan tien keer een pak slaag! Ik vloog onder hevig snikken op en verbergde 't hoofd in moeders schoot en riep uit: „Ik zal 't nooit, nóóit méér doen!”

Toen was er ook dadelijk vergeving!

En als even later moeder me naar bed bracht en mij m'n avondgebedje voorzei, — ik was nog zoo klein! — liet ze me óók met 'n kort woord vergeving vragen voor het kwaad van dézen dag....

In eens menschen leven komen vele en „grooten” zonden voor, maar géén kwaad bleef me met dieper indruk bij dan de zonde met dien halven cent.

En nu, — wij hebben te niet gedaan hetgeen eens kinds is.... ja!.... maar onze Heiland zeide óók weer: Wordt als de kinderkens, —

Wel ons, wanneer we 't niet kúnnen uithouden als onze Vader, die in de hemelen is, Zijn aangezicht voor ons verbergt; als we met een: Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan, ons werpen aan Zijn vaderhart.

P. BR.

